

DE WOESTIJN SIN

Numeri 33:11 en Exodus 16:1

“En zij verreidsen van de Schelfzee, en legerden zich in de woestijn Sin.

Toen zij van Elim gereisd waren, zo kwam de ganse vergadering der kinderen Israëls in de woestijn Sin, welke is tussen Elim en tussen Sinai, aan den vijftienden dag der tweede maand, nadat zij uit Egypteland uitgegaan waren.”

Wij vertoeven nog met de kinderen Israëls in de woestijn Sin, waar wij ons nog lang moeten ophouden, want zij is groot. Het is een afgrijselijke woestijn, die niets oplevert, dat tot levensonderhoud nodig is. Inderdaad, geliefden! de ganse aarde is met betrekking tot de geest niets anders dan een grote, dorre woestijn. Wij zullen niet trachten u, die de Geest niet hebt, zoals de apostel Judas spreekt, dit te bewijzen.

Het kan zijn, dat gij in de dingen dezer aarde zozeer uw vergenoeging vindt, dat gij de hemel gaarne aan God en Zijn heiligen overlaten wilt, als Hij u de aarde slechts overlaat, om er steeds te kunnen blijven. Het kan zijn, dat gij in het gewoel dezer wereld, in haar bezigheden, haar afwisseling, modes en nieuwigheden, haar genoegens en bekoorlijkheden, uw lievelingsspijze vinden kunt, dewijl gij van deze wereld zijt. Het kan zijn, dat gij zozeer in verstrooiing en verwijdering van uzelf leeft, dat gij van de verhouding tussen uw ziel en God en haar rampzalige toestand niets gewaar en niet aan uzelf ontdekt wordt, hoe ledig gij onder dat alles blijft, welk een overlast en verdriet zich dikwijls over u heenwentelt als molenstenen, en u noodzaakt, tot andere verstrooiingen uw toevlucht te nemen, als gij ze vinden kunt, of u aan de pijnlijkste zelfverveling prijs te geven.

Maar willens onbekend met de enige en ware troost, begeert gij niets hogers, en gelooft niet eens, dat er iets hogers bestaat, vanwege de blindheid, die in u is. Het is nochtans waarachtig, dat deze aarde met al haar kostbaarheden voor de ziel een ledige woestijn is en blijft, die de verzadigende spijs niet geven kan, waarnaar zij smacht, zodra zij leeft en leert hongeren.

Wat is in de grond beschouwd, deze wereld en alles wat daarin is, het moge heten hoe het heet? Ijdelheid der ijdelheden, zegt Salomo. Hij zegt het, door eigen ervaring geleerd; hij zegt het, in het bezit van het hoogste, wat ooit de wereld aan heerlijkheid oplevert; en wat hij zegt is nog steeds van kracht. Op een andere plaats zegt hij ook nog: “Goed doet geen nut ten dage des kwaads,” en de Psalmist leert met recht: “Een koning wordt niet behouden door een groot heir, een held wordt niet gered door grote kracht. Het paard feilt ter overwinning.”

Alles vergaat, het een met het ander, en er komt een tijd, wanneer het niets baat, of iemand rijk of arm is, of wat hij anders wil of kan; maar gans andere dingen gelden, die de aarde niet heeft en niet geeft. Welgelukzalig hij, in wiens schatting en oordeel deze wereld ook niets is dan een ledige woestijn, en die zich zo goed mogelijk er doorheen bidt en worstelt.

Welgelukzalig hij, die daarbij een beter vaderland kent en zoekt en weet, zoals de heilige aartsvader. Neen, de christen is hier niet tehuis, hij vindt hier niet wat zijn ziel verzadigt.

Maar komt, wij zullen de leidraad weder opvatten, waar wij die onlangs lieten liggen. Wij zullen zien hoe Israël zich gedroeg en wat God deed, volgens hetgeen wij in onze tekst hebben voorgelezen.

Het volk gedroeg zich zeer kwalijk. Het is waar, de nood was zeer groot. Hongersnood had hen overvallen, en zij bezaten geen middel om zich voedsel te verschaffen. Zij hadden alzo niets anders dan een gruwzame dood te wachten, tenzij dan, dat God Zelf verlossing schonk. Laat ons medelijden met hen hebben, maar tevens bedenken, dat wij onze nood ook als zo groot moeten leren kennen, opdat wij ontwaren, dat de gewone middelen niet toereikend zijn, maar dat God wezenlijk zelf tussenbeide treden moet.

Hij moet mij trekken, anders kom ik nooit; Hij moet mij onderwijzen, anders versta ik het niet; Hij moet mij het geloof schenken, anders kan ik niet geloven; Hij moet voor mij strijden, anders overwin ik nooit. Zo moeten wij dan ook een honger naar Christus hebben, die door niets te verzadigen is dan door het bezit van Hem en Zijn zalig genot. En welgelukzalig een land, waar de Heere een honger zendt.

Israël dacht nu aan Egypte, niet aan de plagen, die zij daar ondervonden hadden, maar wel aan de aangename dingen voor het vlees, aan de vleespotten en het brood, dat zij in volheid hadden, zoals zij zeiden. Zo kwam ook Asaf, in zijn aanvechting, de toestand der goddelozen gelukkiger voor dan die der godzaligen, en de gedachte doorkruiste zijn ziel: of het dan tevergeefs was, dat hij onstraffelijk leefde?

Gideon zeide ook eens: "Indien de Heere met ons is, waarom is ons dan dit kwaad overkomen?" Hij kon het niet begrijpen, hoe het Israël zo gaan kon, als de Heere wezenlijk met hen was. Hoe is het de christenen in het algemeen gegaan, en hoeveel oorzaak hadden zij vaak om met Paulus te zeggen: "Wij worden geacht als schapen ter slachting."

De afgrijselijkste tyrannen handelden met hen naar believen: als wolven, die in de kudde inbreken. De gruwzaamste martelingen en vreselijkste pijnigingen ten dode werden voor hen verzonnen, zodat de hertog van Alva het in de Nederlanden als een grote weldaad wilde hebben beschouwd, dat hij de zogenoemde ketter, als zij hun ketterij afzwoeren, slechts liet onthoofden, en juist daardoor de hemel meende verdiend te hebben, dat hij 80.000 belijders der waarheid op deze wijze had laten ombrengen.

Hoelang moesten zij meestal in de kerkers smachten, of zelfs versmachten, eer men hen van het leven beroofde, en hoeveel reden hadden zij dus om de vraag van Gideon te herhalen! Hun tegenpartijders hadden intussen de overhand en heersten naar willekeur. Is het dan te verwonderen, dat sommigen week werden, afvielen en tenminste voor een tijd met hun hart naar Egypte terugkeerden?

Christenen hebben ook zulke harde beproevingen, dat zij zich verzocht gevoelen, om de goddelozen gelukkiger te achten en te prijzen dan zichzelf. Alles kan hun zo duister worden, dat zij zich met betrekking tot de ontvangen genade niet slechts niets kunnen herinneren, maar ook geen weg zien om haar te bekomen. Ging het niet met Job zo ver, dat hij wenste niet geboren te zijn? Voorzeker heeft een christen alleszins reden, zich niet over de hitte der verdrukking te verwonderen, die hem geschiedt tot verzoeking alsof hem iets vreemds overkwame, hoewel het hem dikwijls zeldzaam en vreemd genoeg voorkomt.

Moeten hun, die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, dan ligt daarin iets alleszins uitnemends, maar tevens volstrekt geen verzekering, dat hun iets bespaard zal worden, juist dewijl alles hen dienen moet. Of geven wij aan die uitdrukking: alle dingen, een al te grote uitgebreidheid?

De kinderen Israëls wensten te sterven, indien het toch niet anders kon. Hadden zij geen gelijk? Is de hongerdood niet de verschrikkelijkste wijze van sterven? Zekerlijk moeten wij aan onze eigen wil sterven en God alleen laten regeren. Maar dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan. Als wij door allerlei omstandigheden in de noodzakelijkheid gebracht worden om onze geliefde Izaäk, de geliefkoosde eigen wil te doden en op te offeren, dan zullen wij gewaar worden, hoe moeilijk dit valt. Ziet Jezus Christus in Gethsémané; begon Hij niet Zelf beangst te worden tot de dood toe, zodat Hij bloed zweette?

Evenals de kinderen Israëls liever elke andere dood wilden sterven dan deze, zo komt het vaak ook in ons hart op, dat wij ons aan zulk een lijden liefst niet onderwerpen, al is het dan ook, dat wij niet van alle lijden geheel bevrijd willen worden. Paulus zou wellicht ook liever tien andere kruisen verdragen hebben dan die doorn in het vlees. Evenwel de keus in deze is niet aan ons overgelaten. Een geneesheer weet beter dan de patient waar en hoe diep hij snijden moet.

En het kruis is goed, ook dan als het grote smarten in het vlees veroorzaakt; want dit moet geschieden, omdat juist daardoor het Goddelijk doel bereikt wordt. Het behoeft ook juist niet iets zonderlings te zijn, om pijnlijk te wezen. Dikwijls kan iets groots met veel gemak en moet iets gerings met de grootste bezwaren gedragen worden, al naar de gesteldheid der ziel is, hoe zij het opneemt en naardat zij geschraagd wordt.

Job ontvangt de verbazendste slagen, hij neemt ze aan met de grootste en bewonderenswaardigste gelatenheid; daarna begeeft die onderworpenheid hem op en bijzondere wijze, waaruit men moet opmaken, dat hem nog iets smartelijkers moet ontmoet zijn, dan hetgeen er zichtbaar met hem geschiedde. Ook wij, die ogen hebben om te zien, zijn niet altijd instaat, in te zien waartoe juist dit en dat dienen kan en moet; maar wij hebben dan ook een des te schoner gelegenheid, om met Job te zeggen: "Ik zal de hand op de mond leggen," en als een lam en naar het voorbeeld van Christus, te verstommen en onze mond niet te openen, dan om God te aanbidden.

De kinderen Israëls openbaarden ook het ergste wantrouwen tegen Mozes en zijn broeder Aäron. Zij beschuldigden hen van de slechtste bedoelingen, alsof zij hen slechts in de woestijn geleid hadden, om hen van honger te laten omkomen. Konden zij iets uitzinnigers aan het licht brengen? Hadden die mannen dan iets te eten, en zouden zij dan niet evenzeer van honger moeten sterven als al de overigen?

Maar zegt niet Jezus uitdrukkelijk, dat onverstand ook een van al die boze dingen is, die uit het menselijk hart tevoorschijn treden? En deze naam verdient ook elke gedachte en haar openbaring, die niet overeenkomt met het Woord Gods. Maar ziet nu eens, hoe vol onverstand dan deze wereld, de meeste boeken en verreweg de meeste predikatiën zijn. Wij willen dit niet uitvoerig aantonen, waar zouden wij eindigen? Slechts dit zullen wij aanmerken:

1. Dat Christus alleen de Waarheid is, en alle Waarheid uit Hem in ons moet overgaan.

2. Dat in de meeste tegenwerpingen van heilbegerige zielen zich zeer veel onverstand openbaart. Deze gaat krom en gebukt, dewijl hij de zonde en ellende zo levend ziet en gevoelt, en toch zegt hij, dat het hoogstnodig was, om het te zien en te gevoelen; gene zucht en klaagt, dat hij zo in het dorre moet wandelen, en nochtans zegt hij: Jezus moet ons onmisbaar worden, enz.

Dat wantrouwen, dat die mensen openbaren, is zeer af te keuren en onbillijk. Het was noch de eerste, noch de grootste nood, waarin zij verkeerd hadden en waaruit zij verlost waren. Wat zij aan de Rode zee beleefd hadden, was van veel meer betekenis. Toen hadden zij God als een God leren kennen, met Wien zij, die op Hem vertrouwen en hopen, nooit beschaamd kunnen uitkomen; want Hij doet wonderen, Hij alleen. Waarom dan ook niet op Hem vertrouwd, op Hem gehoopt? Waarom Hem niet alles lijdzaam overgegeven?

Hij heeft hun beloofd hen naar Kanaän te zullen brengen. Hij zal ook woord en trouwe houden. Weten zij niet, vanwaar zij spijs bekomen zullen, zij wisten ook niet, hoe zij door de Rode zee komen zouden, en zij kwamen er toch droogvoets doorheen. Het weten Gods is even onbegrensd als Zijn macht. En het is van Israël niet te veel geëist, als men van hen verwacht, dat zij dit behartigen zullen. Zij hadden zich moeten verblijden over hun gebrek, over hun radeloosheid, dewijl de Heere Zich door die beiden de gelegenheid verschafte, om te bewijzen, dat ook beiden: raad en daad bij Hem zijn.

Maar niets van dat alles. Zij gedroegen zich alsof er geen God was, of alsof Hij niet redden en verlossen kon. Zo vol wantrouwen is de menselijke natuur. Waar de natuurlijke ogen niet meer zien en de handen niet meer tasten, daar komt het snode wantrouwen tevoorschijn; dat is zeer beklagenswaardig en hoogst strafwaardig tegelijk.

Maar zijn en maken wij het van nature beter? De natuurlijke mens beschouwt het vertrouwen op God als een soort van bijgelovigheid, hetgeen hij zelfs zoekt te rechtvaardigen, door te zeggen: God doet geen wonderen meer. David had reeds zo menige redding en verlossing uit Sauls handen ervaren, hij had de belofte, dat hij koning zou worden, en nochtans zeide hij in zijn wantrouwen: "Nu zal ik een der dagen door Sauls hand omkomen." Abraham werd bevreesd dat hij gedood zou worden, terwijl hij nog eerst de beloofde zoon ontvangen moest. Maar niemand drukt het natuurlijke wantrouwen des mensen krachtiger uit dan Job, als hij in hoofdst. 9:16 zegt: "Indien ik roep, en Hij mij antwoordt, ik zal niet geloven dat Hij mijn stem ter oren genomen heeft." Als wilde hij zeggen: Indien ik ook om iets bid en het verkrijg, zo geloof ik toch nog eer, dat het toevallig geschied is, en ook zonder mijn gebed zou gebeurd zijn, dan dat ik daarin een Goddelijke gebedsverhoring zou erkennen.

Dat is verregaande; maar zo is onze natuur. Geen uitwendig middel is ook instaat, dat wantrouwen uit te roeien, anders zouden immers de Joden, vanwege de vele onloochenbare wonderen, die Jezus deed, hebben moeten geloven. Maar daartoe moeten wij eerst een nieuw hart ontvangen, opdat van deze goede boom ook de goede vrucht van het vertrouwen voortkome. Men heeft immers ook dikwijls gezien dat zielen, die de krachtigste verzekering van hun genadestaat gehad hebben, daarna op de hevigste wijze daarover zijn aangevochten geworden, zodat hun weder alles verdacht werd, wat hun zo nadrukkelijk verzegeld was geworden.

“In Uw licht zien wij het licht”, zegt David. Al schijnt het des daags ook nog zo helder, zo kan toch de nacht zulk een donkerheid hebben, alsof er volstrekt geen licht aanwezig was. Hij nu, die een onwankelbare verzekering begeert, moet haar in de God Amen zoeken, want:

*Slechts in mijns Heilands dierbaar bloed
Is vrede en rust voor mijn gemoed;
Mijn eigen deugden zijn als 't zand,
Dat wegstuift voor een kinderhand!
Wie op een rotssteen 't huis wil bouwen,
Moet niet op eigen kracht vertrouwen.*

Zo gedroeg zich het volk Israëls, dat zich daardoor strafwaardig maakte. En hoewel Mozes hen op hun zondig gedrag opmerkzaam maakte, zo liet de Heere het hun niet ontgelden. Hij had Zelf hen in deze nood geleid, om de heerlijkheid Zijner macht in de verlossing te openbaren. Want God zeide: dat Hij hun brood in volheid geven zou en vlees in menigte.

Het laatste kregen zij nog op dezelfde avond, toen een ontelbare menigte kwakkelde zich rondom het leger nederlieten, die zij slachten en eten konden. Brood vonden zij op de volgende morgen, hetwelk om hun vraag: Mahu, wat is dat? de naam manna kreeg. Er bestaat nog manna, men vindt het vooral in die streken, waar toen de kinderen Israëls reisden. Maar dat manna is geen voedings-, maar wel een geneesmiddel, dat een afleidende eigenschap heeft.

De kinderen Israëls vonden dat manna des morgens vroeg rondom het leger, zodra de dauw opgetrokken was. Het was tegen de ochtendstond stil en zonder gedruis nedergedaald, en bestond uit kleine korrels. Het viel op al de zes werkdagen van de hemel, maar op de sabbat viel het niet. Op de werkdagen bleef het niet goed tot de volgende dag, maar wat er de zesde dag verzameld werd, bleef ook op de sabbat goed. Zo wij het boek der Wijsheid geloven willen, dan smaakte het manna zo goed als men slechts wensen kon.

Zeker is het naar de Schrift, dat wel de een veel, de ander weinig verzamelde; maar als het gemeten werd had hij, die veel vergaderd had, niet over; en hij, die weinig verzameld had, niet te weinig, maar een ieder had zoveel vergaderd als hij nodig had. Om dit te verklaren, moet men een nieuw wonder onderstellen, dat aan elk zijn maat gaf, zodat de hebzuchtige zijn schraapzucht niets baatte, en de luie zijn traagheid niet schaadde.

Maar beter is het zonder twijfel, als wij aannemen, dat al het verzamelde manna bij zekere personen gebracht werd, en dat deze dan aan ieder een gomer gaven, zodat allen evenveel kregen. Zo vat ook Paulus het in 2 Cor. 8 op, als hij de aanmerking maakt, dat de overvloed van de een het gebrek van de ander vervullen moest. Aan een ieder, jong en oud, werd een gomer toegemeten, hetgeen meer was, dan de meesten voor hun onderhoud nodig hadden. Het was wel de enige spijs, die de kinderen Israëls hadden, doch zij was niet slechts voor allen genoegzaam, maar ook voor allen gepast en gezond. Zij was zowel voor kleine kinderen als voor volwassenen, zowel voor zieken als voor gezonden geschikt.

Maar ook in betrekking tot dit manna bezondigden velen zich. Dat deden eensdeels zij, die het ook op de sabbat zochten, en het toch niet vonden; ten anderen werd dit gedaan door hen, die iets voor de volgende dag wilden bewaren. Niets dan hebzucht, ongelooft en wantrouwen kon hen daartoe aansporen, waardoor de mens altijd meer wil hebben en zich met het dagelijks brood niet wil tevreden stellen. Het scheen wijs en voorzichtig te zijn, zich ook van enige voorraad voor de toekomst te voorzien, dewijl men, afgezien van de Goddelijke belofte, niet wist, wat er morgen of overmorgen gebeuren kon; of de zeldzame regen, die volstrekt niet natuurlijk was, niet ophouden zou; dan waren zij toch gedekt!

Ziet, zo zoekt de mens overal zich te verzekeren buiten God. Zo gaat het ook in onze tijd. Men hoort overal van levens- en goederenverzekering, opdat men toch vleeselijk gerust zou kunnen leven en gedekt zijn. Dat alles ontstaat uit de afkerigheid, om een van de Heere afhankelijk leven te leiden, en voor zichzelf en uit zichzelf te kunnen bestaan, hetgeen ook de eerste zonde was, waaruit al de overige zijn ontstaan. God gewent van tijd tot tijd Zijn volk aan een gans tegenovergestelde, dat is aan een van de Heere geheel afhankelijke levenswijze, en maakt hen daartoe bekwaam.

Hij had het met het manna wel anders kunnen inrichten, zodat het lange tijd had kunnen bewaard worden, maar Hij wilde het uitdrukkelijk zo en niet anders. Het moest alleen op de sabbat goed blijven, en volstrekt op geen andere dag. Immers het manna, dat in een gouden kruik in het heilige der heiligen geplaatst werd, bleef enige eeuwen lang onbedorven. Wat kon de Goddelijke bedoeling met deze handelwijze anders zijn, dan om Zijn volk tot een bloot vertrouwen op Hem Zelf, Zijn almacht, goedertierenheid en trouw te leiden?

Elke avond waren zij even arm, als zij de vorige dag geweest waren en even radeloos. Zij zagen zich daardoor genoodzaakt, op God te hopen en alleen op Hem te vertrouwen. Verstonen zij dit, dan waren zij bovenmate gelukkig. Zij hadden geen bijzondere moeite bij het verzamelen, en volstrekt niet met het bewaren en medenemen; zij waren van alle zorgen gans bevrijd; want God zorgde op de duidelijkste wijze voor hen. Hun voortdurende armoede kon hun genoeg verschaffen, dewijl de Heere daardoor gelegenheid had, Zijn rijkdom aan hen te openbaren.

Doch die toestand der ziel eiste God niet slechts van Zijn oude volk Israël, maar eist Hij ook nog. Zalig zijn de armen van geest, want hunner is het Koninkrijk der hemelen. Met deze woorden begint Jezus Zijn bergpredikatie, en in het vervolg ziet men duidelijk dat Hij die armoede tevoorschijn brengen wil.

Hij doet de verbazendste eisen, bijvoorbeeld: als men op de ene wang geslagen wordt, moet men de andere ook gereed houden; die twee rokken nemen heeft, moet hem, die er geen heeft, een geven; als men geeft, dan mag men de linkerhand niet laten weten, wat de rechter doet; indien iemand een vrouw slechts aanziet om te begeren, dan heeft hij reeds de echt gebroken in zijn hart; en Hij zegt dan ten laatste: "Een iegelijk, die deze Mijn woorden hoort en ze doet, dien zal Ik vergelijken bij een voorzichtig man, die zijn huis op een steenrots gebouwd heeft.

En er is slagregen nedergevallen, en de waterstromen zijn gekomen, en de winden hebben gewaaid, en zijn tegen dat huis aangevallen en het is niet gevallen, want het was op een steenrots gegrond. En een iegelijk, die deze Mijn woorden hoort, en ze niet doet,

die zal bij een dwaze man vergeleken worden, die zijn huis op het zand gebouwd heeft. En de slagregen is nedergevallen, en de waterstromen zijn gekomen, en de winden hebben gewaaid, en zijn tegen dat huis aangevallen, en het is gevallen, en zijn val was groot.

Gaat het ons daarbij niet als hun, die een gering, of in het geheel geen vermogen bezitten, maar nochtans met schulden, die duizenden belopen, overvallen worden, en die juist daardoor van het ontoereikende van hun vermogen op het nadrukkelijkst overtuigd worden?

Dat is ook het eerste doel van Jezus in Zijn bergrede, en het is wel niet zonder oogmerk, dat terstond in het daaropvolgende hoofdstuk de geschiedenis van de melaatse verhaald wordt, die zich met de bede tot Jezus wendt: “Heere, indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen,” alsof ons daardoor de weg moest getoond worden; hetgeen door de daaropvolgende geschiedenis van de genezing van de knecht van de heidense hoofdman nog meer bevestigd wordt.

Arm moet men alzo worden, opdat men de onmetelijke rijkdom van Christus ervaare. Maar het gaat ook bij de voortgang niet zoals men in het begin verwachtte. Want wat stelt men zich, bijzonder na het eerste genot van de gaven des vredes, anders voor, dan dat men steeds sterker worden zal; ja men meent wel den Heere Jezus in de toekomst gedurig minder nodig te zullen hebben, Hem steeds minder bezwaarlijk te zullen worden. Men denkt van een zwak kind met de tijd tot een sterke man op te wassen, en verblijdt zich reeds bij voorraad in hetgeen men dan verrichten zal, als men maar eerst een weinig vooruit is gekomen.

Maar men bevindt het later geheel anders; en dat het niet gaat van het wandelen tot het lopen, van het lopen tot het opvliegen met vleugelen gelijk de arenden, maar integendeel alles in een tegenovergestelde zin: Arm, armer en het armste. Steeds als armen op een steeds even rijke Jezus gezien! Niet op iets uit ons, maar alleen op Hem geleund en gesteund!

Elke morgen met een ledige kruik uitgegaan buiten de legerplaats, om nieuw manna te verzamelen. Dat manna heeft nog een geheimzinnige voorbeeldende betekenis, waarvan wij in Joh. 6 veel schoons lezen. De Geest des Heeren lere het ons verstaan en geve ons de kracht der Godzaligheid, om daarvan te genieten. Amen.